

Bruselj, 26. maj 2025
(OR. en)

9395/25

DEVGEN 76
FIN 557
COAFR 108
ACP 32
RELEX 655
NDICI 4
SAN 248
SUSTDEV 38

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	26. maj 2025
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	7403/25 + ADD 1
Zadeva:	Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 18/2024 z naslovom „Finančna podpora EU zdravstvenemu sistemu v izbranih partnerskih državah – Skladna s splošnimi strateškimi cilji, vendar sta bila usklajevanje in trajnostnost ukrepov pomanjkljiva“ – sklepi Sveta (26. maj 2025)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o Posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 18/2024 z naslovom „Finančna podpora EU zdravstvenemu sistemu v izbranih partnerskih državah – Skladna s splošnimi strateškimi cilji, vendar sta bila usklajevanje in trajnostnost ukrepov pomanjkljiva“, ki jih je Svet odobril na 4099. seji 26. maja 2025.

**Sklepi Sveta o Posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 18/2024 z naslovom
„Finančna podpora EU zdravstvenemu sistemu v izbranih partnerskih državah –
Skladna s splošnimi strateškimi cilji, vendar sta bila usklajevanje in trajnostnost ukrepov
pomanjkljiva“**

1. Svet pozdravlja Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 18/2024 o finančni podpori EU zdravstvenemu sistemu v izbranih partnerskih državah. V poročilu je ocenjena finančna podpora EU za zdravje v partnerskih državah v programskih obdobjih 2007–2013 in 2014–2020, ki je obakrat znašala več kot 3 milijarde EUR, ter za obdobje 2021–2027 do začetka leta 2024, ki je do takrat znašala več kot 2 milijardi EUR. Svet se je podrobno seznanil z ugotovitvami in priporočili iz poročila.
2. Svet ostaja zavezan celovitemu izvajanju globalne zdravstvene strategije, kar podpira tudi visoka predstavnica, in opozarja na svoje sklepe z naslovom „Globalna zdravstvena strategija EU – Boljše zdravje za vse v spreminjajočem se svetu“¹. V njih poziva k večjim ambicijam na podlagi celostnega pristopa, ki ni usmerjen samo na reševanje življenj ter zmanjševanje pojavljanja in širjenja bolezni, ampak tudi na spodbujanje zdravja in dobrega počutja, vključno z duševnim zdravjem ter bojem proti diskriminaciji in stigmatizaciji, zlasti za ženske in dekleta, otroke in mlade, starejše, invalide, LGBTI osebe, domorodna ljudstva ter osebe in skupnosti v ranljivem in marginaliziranem položaju, pa tudi migrantsko in razseljeno prebivalstvo. Svet ponovno poudarja, da so za svetovno zdravje potrebni učinkovit multilateralizem in vključujoča večdeležniška partnerstva, kar sta ključna stebra zunanje politike EU in bistven dejavnik pri krepitvi na pravilih temelječega mednarodnega reda. Zavezan ostaja tudi partnerstvu med EU in AU na področju svetovnega zdravja.

¹ ST 5908/24, 29. januar 2024.

3. Svet izpostavlja pomembno vlogo, ki jo ima razvojno sodelovanje na področju zdravja, ter pomen enakopravnega tesnega sodelovanja s partnerskimi državami pri izboljšanju pravičnega dostopa do zdravstvenih izdelkov in storitev, krepitvi zdravstvenih sistemov v smeri splošnega zdravstvenega varstva in prispevanju k preprečevanju pandemij ter pripravljenosti in odzivanju nanje. Svetovno zdravje je eden od ključnih stebrov zunanje politike EU, vključno s strategijo Global Gateway in pobudami Ekipe Evropa na področju zdravja. Svet ponovno potrjuje vodilno vlogo EU in njenih držav članic pri spodbujanju svetovnega zdravja, skupaj s partnerji in na podlagi solidarnosti, človečnosti, pravičnosti, enakosti spolov in spoštovanja človekovih pravic. Zagotavljanje strateške skladnosti naših politik in finančne podpore s prednostnimi nalogami in sistemi partnerskih držav je bistvenega pomena.
4. Svet opozarja, da podpora EU zdravstvenemu sektorju v partnerskih državah prispeva k zmanjšanju in v končni fazi izkoreninjenju skrajne revščine, kar je splošni cilj razvojne politike EU. EU v skladu z mednarodnim pristopom k zdravju, zlasti s ciljem trajnostnega razvoja Združenih narodov št. 3, zagotavlja financiranje zdravstvenih sistemov partnerskih držav prek dvostranskih in regionalnih programov, zdravstvenih pobud Ekipe Evropa, partnerskih organizacij ZN, kot je Svetovna zdravstvena organizacija, in drugih večstranskih partnerskih organizacij, kot so Globalni sklad za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji, Svetovna zveza za cepiva in imunizacijo (GAVI) ter sklad za pandemije.
5. Svet pozdravlja ugotovitev Računskega sodišča, da je EU podprla različne ukrepe na področju zdravja, ki so bili v skladu s potrebami držav, in da je podpora EU prispevala k delovanju njihovih zdravstvenih sistemov.
6. Svet se seznana z ugotovitvijo Računskega sodišča, da so bile pri dodeljevanju sredstev prisotne pomanjkljivosti, da projekti zaradi težav z usklajevanjem in trajnostnostjo niso bili povsem uspešni ter da spremljanje ni zagotovilo celovite slike dejavnosti Komisije v zdravstvenem sektorju.
7. Svet je seznanjen, da je obseg poglobljene analize zdravstvene podpore EU na terenu iz posebnega poročila omejen in zajema le tri države – Burundi, Demokratično republiko Kongo in Zimbabve. Poleg tega ugotavlja, da se poročilo osredotoča na podporo na svetovni ravni in ravni držav, vendar ne zajema regionalnih pobud.

8. Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča vsebuje opažanja o podpori EU za zdravje v partnerskih državah, pa tudi priporočila za podporo v prihodnje, in sicer: boljše usklajevanje potreb držav z dodeljenimi sredstvi za zdravstvo; določitev jasnih meril za financiranje svetovnih zdravstvenih pobud; izboljšanje analize potreb ter usklajevanja razdeljevanja opreme in zdravil; analiza upravičenosti stroškov upravljanja; preprečevanje prekrivanj in zagotavljanje sinergij; celovito spremljanje podpore EU; spodbujanje trajnostnosti zdravstvenih sistemov ter povečanje pomena vzdrževanja opreme.
9. Svet je seznanjen z izčrpnimi odgovori Komisije, priloženimi posebnemu poročilu, in pozdravlja dejstvo, da je Komisija sprejela ali delno sprejela vsa priporočila. Seznanjen je z dodatnimi primeri najboljše prakse, ki jih je Komisija navedla v svojih odgovorih na posebno poročilo.

Boljše usklajevanje potreb držav z dodeljenimi sredstvi za zdravstvo

10. Svet je seznanjen z ugotovitvami iz poročila Evropskega računskega sodišča, ki izpostavljajo razlike med razvrstitvijo potreb partnerskih držav in geografsko dodelitvijo zdravstvene pomoči EU ter priporočilom za usklajevanje in po možnosti ponovno uravnoteženje dodeljevanja sredstev med svetovnimi pobudami, regionalnimi pobudami in dvostransko podporo državam. Pozdravlja namero Komisije, da okrepi merila za razvoj razvrstitve držav in preuči, kako to razvrstitev ustrezno vključiti v naslednje načrtovanje programov. Poudarja, da je treba pri dodeljevanju sredstev EU za zdravstvo ustrezno upoštevati potrebe partnerskih držav. Poudarja, da je povezovanje podpore na svetovni, regionalni in državni ravni ključno za doseganje napredka pri zdravstvenih vprašanjih v okviru globalne zdravstvene strategije in izvajanja zdravstvenih projektov strategije Global Gateway.

Določitev jasnih meril za financiranje svetovnih zdravstvenih pobud in izboljšano dokumentiranje postopka dodeljevanja sredstev

11. Svet izpostavlja, da je treba določiti jasna, specifična in po potrebi količinsko opredeljiva merila za financiranje svetovnih zdravstvenih pobud ter izboljšati dokumentiranje tega procesa, kot je poudarjeno v posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča. Z zadovoljstvom ugotavlja, da Komisija pri dodeljevanju sredstev svetovnim zdravstvenim pobudam že upošteva kvalitativne in kvantitativne elemente, kot je navedeno v odgovorih Komisije, in pozdravlja zavezanost Komisije izboljšanju postopka dokumentiranja v sodelovanju z državami članicami EU.

Izboljšanje analize potreb ter usklajevanja razdeljevanja opreme in zdravil

12. Svet se strinja z ugotovitvijo Evropskega računskega sodišča, da bi bilo mogoče usklajevanje razdeljevanja opreme in zdravil v partnerskih državah še izboljšati. Izpostavlja pristop Ekipe Evropa k usklajevanju zdravstvenih politik in dejavnosti, ki je bil uveden v odziv na pandemijo COVID-19 ter se izvaja tudi v zvezi z analiziranimi področji sodelovanja. Seznanjen je z odgovori Komisije, v katerih ta opozarja na nezadostno financiranje s strani tako donatorjev kot vlad, kar povzroča težave s pomanjkanjem zalog. Pozdravlja zavezo Komisije, da bo sodelovala s partnerskimi državami, da bi pomagala oblikovati njihove zdravstvene strategije ter dodatno povečala njihove zmogljivosti za analizo potreb, načrtovanje in usklajevanje.

Analiza upravičenosti stroškov upravljanja

13. Svet je seznanjen z ugotovitvijo iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča, da je na stroške ukrepov v zdravstvenem sektorju vplivala dolga veriga izvajalcev, in poudarja, da je treba okrepiti analizo upravičenosti stroškov upravljanja, predvidenih v proračunu. Opozarja na pomen spoštovanja regulativnega okvira in omejitev stroškov upravljanja, določenih v njem, vendar meni, da je mogoče izboljšati veljavne smernice in navodila, ter pozdravlja prizadevanja Komisije v zvezi s tem.

Preprečevanje prekrivanj in zagotavljanje sinergij med podprtimi svetovnimi zdravstvenimi pobudami

14. Svet poudarja, da je treba preprečevati prekrivanja ter zagotoviti dopolnjevanje in usklajevanje med svetovnimi zdravstvenimi pobudami, da se zagotovi učinkovitost, in sicer ob doslednem izvajanju agende iz Lusake. Izpostavlja pozitiven prispevek k sinergijam in dopolnjevanje svetovnih zdravstvenih pobud Ekiye Evropa, priznava delo Komisije v zvezi s tem in pozdravlja obnovljena prizadevanja Komisije za zagotavljanje sinergij med podprtimi svetovnimi zdravstvenimi pobudami. Službe Komisije in ESZD poziva, naj skupaj z delegacijami EU sodelujejo z državami članicami, da bi povečali prepoznavnost financiranja EU med ciljnim prebivalstvom v partnerskih državah.

Opredelitev kazalnikov za celovito spremljanje podpore EU za zdravstveni sektor

15. Svet opozarja na priporočilo iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča, naj Komisija opredeli celovite kazalnike za ukrepe EU v zdravstvenem sektorju in oceni izvedljivost uporabe sorazmerne metode za poročanje o rezultatih ukrepov EU v zvezi s skladi z več donatorji. Pozdravlja namero Komisije, da se uskladi z obstoječimi kazalniki in okviri v skladu z agendo iz Lusake. V zvezi s tem poudarja, da je treba zagotoviti, da bodo prizadevanja za spremljanje in pripisovanje rezultatov potekala v tesnem sodelovanju z vsemi partnerji ter da bodo skrbno uravnotežena s potrebo po prevzemanju odgovornosti in razpoložljivimi zmogljivostmi. Pozdravlja tudi namero Komisije, da nadalje oceni izvedljivost uporabe sorazmerne metode za poročanje o rezultatih ukrepov EU, ki temeljijo na dokazih, so sooblikovani, ustrezni in upoštevajo vidik spola.

Sprejetje ukrepov za spodbujanje trajnostnosti zdravstvenih sistemov

16. Svet poudarja pomen oblikovanja jasnih strategij prehoda in izstopa, da bi zagotovili vzdržnost zdravstvenih sistemov in napredek pri doseganju splošnega zdravstvenega varstva in ciljev trajnostnega razvoja, ter priznava ključno vlogo agende iz Lusake v zvezi s tem. Izpostavlja, da bi morali pri razpravah o zdravstvenih sistemih sodelovati vsi ustrezni akterji, vključno z vladami partnerskih držav, in da bi bilo treba pri tem spodbujati mobilizacijo domačih virov, obenem pa priznava težave pri delovanju v zahtevnih okoljih. Pozdravlja tekoče delo Komisije za izboljšanje trajnostnosti zdravstvenih sistemov in spodbuja racionalizacijo trajnostnosti, mobilizacije domačih virov ter ustreznih izstopnih strategij pri načrtovanju in oblikovanju ukrepov EU in pobud Ekipe Evropa.

Povečanje pomena vzdrževanja opreme, ki se dobavlja v okviru projektov

17. Svet se strinja s priporočilom iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča, naj se vidiki vzdrževanja vključijo v javna naročila opreme ter sprejmejo ukrepi, da bi pomagali vzpostaviti kulturo in rutino vzdrževanja med deležniki. Pozdravlja namero Komisije, da ukrepa na podlagi tega priporočila v dialogu z izvajalskimi partnerji in partnerskimi državami ter pri pripravi formalnih pogojev za razpise, ki jih neposredno upravlja Komisija. Priznava izzive spreminjanja vedenja in kulture v zvezi z vzdrževanjem opreme ter pozdravlja zavezo Komisije, da bo poskrbela za ozaveščanje in usposabljanje za vzdrževanje vključila v dobavo opreme.
18. Svet poziva Komisijo, naj pravočasno sprejme nadaljnje ukrepe v zvezi z izvajanjem priporočil iz posebnega poročila. Komisijo spodbuja, naj analizira, opredeli in po potrebi obravnava morebitne sistemske izzive, kadar izzivi, opredeljeni v priporočilih Računskega sodišča, lahko nakazujejo ponavljajoče se težave pri izvajanju programa Komisije.